

В.В. КОВАЛЕНКО, канд. екон. наук, професор, НТУ «ХПІ», Харків,
Т.А. СТЕПАНЕНКО, студент, НТУ «ХПІ», Харків.

ПРОЦЕДУРА ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуті питання проведення процедури визначення фінансового стану зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

В статье рассмотрены вопросы проведения процедуры определения финансового состояния внешнеэкономической деятельности предприятия. Необходимость и практическая значимость систематической оценки финансового состояния предприятия, которой принадлежит существенная роль в обеспечении его устойчивого финансового состояния.

The matters of procedure determine the financial condition of foreign economic activity. The necessity and practical importance of systematic assessment of the financial condition of the company, which owns a significant role in ensuring its stable financial condition.

На шляху інтеграції України в європейські і міжнародні структури зростає необхідність здійснення ефективного управління зовнішньою торгівлею, зокрема експортно-імпортними операціями на підприємстві.

Ефективною зовнішньоекономічна діяльність буде лише в тому випадку, якщо вихід підприємства на міжнародні ринки не тільки добре продуманий, всебічно обґрунтований, але і від повної і своєчасної мобілізації фінансових ресурсів та правильного їх використання для забезпечення нормального процесу виробництва і розширення виробничих фондів. Таким чином результат зовнішньоекономічної діяльності прямо залежить від ефективної організації фінансової діяльності.

Фінансову діяльність підприємства спрямовано на вирішення таких основних завдань:

- Фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності.

Фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності полягає у забезпечуванні фінансовими ресурсами безперервності процесу виробництва суб'єктів господарювання, розширювані їх виробничих фондів.

- Пошук резервів.

Одним із засобів успішної фінансової діяльності є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства.

- Виконання фінансових зобов'язань.

Фінансові зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок подій, що сталися, і погашення якої, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що визначаються як економічні вигоди.

- Мобілізація фінансових ресурсів.

Організація господарчої діяльності потребує відповідного фінансового забезпечення виявлення та мобілізацію резервів збільшення прибутку за рахунок раціонального використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів.

- Контроль за збереженням та використанням оборотних активів і прискоренням їх обороту.

Оборотні активи є однією із складових, що становлять матеріальну основу процесу виробництва. Від ступеня їх використання залежать кінцеві результати виробництва, фінансовий стан усіх підприємств.

- Контроль за використанням фінансових ресурсів.

Фінансовий контроль за господарською діяльністю підприємств і господарських організацій зумовлюється необхідністю співвіднесення витрат з результатами виробництва за допомогою грошей, вартісного (фінансового) обліку [1].

Фінансовий стан підприємства характеризується ступенем його прибутковості та оборотності капіталу, фінансової стійкості та динаміки структури джерел фінансування, здатності розраховуватися за борговими зобов'язаннями. Ці фактори дозволяють визначити недоліки у діяльності підприємства і шляхи їх подолання.

Оцінка фінансового стану базується на аналізі наступних груп показників: це в першу чергу оцінка виробничо-господарського потенціалу підприємства, показники ліквідності і платоспроможності, результативні показники діяльності підприємства.

В нових умовах господарювання видозмінюється сутність виробничо-господарської діяльності, у зв'язку з чим при розробці стратегії поведінки підприємства на ринку, в тому числі і при плануванні нових профілів його діяльності, необхідно розглядати не тільки можливості розвитку підприємства, але і його виробничо-господарський потенціал, який має суттєвий вплив на витрати [2].

У короткостроковій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства виступає його ліквідність і платоспроможність. Термін «ліквідний» передбачає безперешкодне перетворення майна в засоби платежу. Чим менше час, необхідний для перетворення окремого виду активів, тим вища його ліквідність. Таким чином, ліквідність підприємства – це його здатність перетворити свої активи в кошти платежу для погашення короткострокових зобов'язань.

Платоспроможність відображає можливість підприємства відповідати (платити) за своїми обов'язками в конкретний період часу. У міжнародній практиці вважається, якщо підприємство не може відповідати за своїми обов'язками на конкретний термін, то воно неплатоспроможне. У цьому зв'язку виконується оцінка його потенційної платоспроможності, тобто погашення зобов'язань. У протилежному випадку підприємство визнається в судовому порядку банкрутом. Під платоспроможністю прийнято розуміти наявність і достатність грошових коштів та їх еквівалентів для своєчасного погашення зобов'язань у міру настання строку їхньої оплати. Оцінка платоспроможності проводиться на конкретну дату [3].

Результативні показники – показники, на підставі яких здійснюється оцінка ефективності використання бюджетних коштів, передбачених на виконання бюджетної програми, для досягнення визначених мети та завдань бюджетної програми.

Результативні показники групуються за такими типами:

1. показники затрат;
2. показники продукту;
3. показники ефективності;
4. показники якості.

Застосування результативних показників дає змогу чітко показати ефективність використання бюджетних коштів, співвідношення досягнутих результатів та витрат, тривалість виконання бюджетної програми, її необхідність і відповідність визначеній меті [4].

Фінанси підприємства як відносини є частиною економічних відносин, що виникають у процесі господарської діяльності, принципи їхньої організації визначаються основами господарської діяльності підприємств. Виходячи їх цього, принципи організації фінансів можна сформулювати в такий спосіб: самостійність в області фінансової діяльності, самофінансування, зацікавленість у підсумках фінансово-господарської діяльності, відповідальність за її результати, контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства.[5]

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства.

Список літератури: 1. *Багрова І.В.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 58с. 2. *Дідівський М.І.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. – К.: Знання, 2006.- 76с. 3. *Кириченко О.А.* Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – К.: 2008.- 102с. 4. *Білик, М. Д.* Фінанси підприємств. Практикум: Навч. посібник / М. Д. Білик, Н. Д. Бабяк, О. Б. Соколова. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 196 с. 5. *Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. посібник / І.І. Дахно, Н.В. Альбіщенко, А.О. Жебровський та ін. ; за ред. І.І. Дахно.* – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 328 с.